

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 1998 yılında **Amartya K. Sen'e** (Trinity College, Cambridge, İngiltere) verilmiştir. Sen, bu ödüle "*Refah Ekonomisine Yaptığı Katkılarından*" dolayı layık görülmüştür.

AMARTYA K. SEN - 1998 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: 1933 yılında bugünkü Bangladeş sınırlarında doğan Hintli iktisatçı, kimyager-akademisyen bir babanın oğludur. 3 ila 17 yaşları arasında Sanskritçe, matematik ve fizik konularına ilgi duyan Sen, daha sonraları ekonomiye ilgi duymuş ve hep bir şeyleri öğretme arzusu nedeniyle öğretmen olmayı istemiştir. Öyle ki, dünyanın en önemli üniversitelerinde binlerce öğrenciye kalkınma iktisadını sevdirmeyi başarmıştır. 1971 yılında, bir şair olan ve iki kızının annesi, eşi N. Dev Sen'in hastalığı nedeniyle Londra'ya yerleşmişler, ancak bunun ertesinde bu evlilik sona ermiştir. 1973 yılından itibaren yine iki çocuğunun annesi Eva Colorni ile evlenen Sen, hukuk, felsefe ve iktisat eğitimi alan eşinin uygulamalı konular üzerinde çalışmaları olmasında etkili olduğunu söylemektedir. Ancak Eva'nın 1985 yılında kanserden ölümü üzerine Sen, 1991 yılından bu yana önemli bir iktisat tarihçisi olan Emma G. Rothschild ile evlidir. Nobel ödülünü kazanan ilk Asyalıdır.

Eğitim-Kariyer: Yüksek lisans eğitimini Calcutta Üniversitesi'nde matematik ve iktisat alanında yapan Sen, Trinity College, Cambridge Üniversitesi'nde doktorasını tamamlamıştır. 1960-61 yıllarında MIT'de, Cornell Üniversitesi'nde, UC-Berkeley'de ziyaretçi araştırmacı olan Sen, burada Paul Samuelson, Robert Solow, F. Modigliani gibi isimlerle tanışmıştır. 1963-71 yılları arasında Yeni Delhi School of Economics'de iktisat profesörü olarak görev yapan Sen, ardından 1977'ye kadar görev yapacağı London School of Economics'e geçmiştir. 1977-89 yılları arasında Oxford Üniversitesi'nde görev yapan Sen, Nuffield College'daki ilk iktisat profesörü, All Souls College'da da iktisat politikası profesörü unvanlarına sahip olmuştur. 1987'de Harvard'a geçen Sen, 1998'de doktorasını yaptığı Cambridge Üniversitesi'ne dönmüştür. 2004'de Harvard'a geri dönen Sen, halihazırda burada görevine devam etmektedir. Birçok onursal doktora ve ödüle sahip olan Sen, en son Şubat 2015'te Charleston-EFG John Maynard Keynes ödülünü almıştır.

Hobileri: Ailesi nedeniyle bir üniversite kampüsünde doğan Sen, bütün hayatını da farklı üniversite kampüslerini dolaşarak ve yoksulluk, kalkınma, refah iktisadı üzerine konuşmalar yaparak geçirmiştir ve halen de öyle geçirmektedir.

İktisat Bilimine Katkıları: Amartya Sen, refah ekonomisindeki temel problemler üzerine önemli çalışmalarda bulunmuştur. Sosyal tercih, refah ölçümü, kıtlık, iktisat etiği ve yoksulluk üzerine yaptığı çalışmalar, iktisat literatürüne önemli katkılarından. Sen, 1970'li yılların başından itibaren yoksulluk üzerine çalışmaya başlamış ve 1976'da yoksulluğun ölçümüne yaptığı ordinal yaklaşımla, yoksulluk ölçümü konusunda öncü konumuna gelmiştir. Burada, Sen endeksini oluşturmuş ve ardından Sen endeksinin ardılı olan aksiyomatik birçok yoksulluk ölçümü geliştirmiştir. Eşitlik düşüncesi üzerine yoğunlaşan Sen, 1979 yılında "nasıl bir eşitlik?" sorusuna cevap ararken, daha önceki yaklaşımların eksik bıraktığı çerçevenin bir insanın bazı temel şeyleri yapmaya muktedir olduğu 'temel kapasiteleri' olduğunu ortaya koymuştur. Köklerini Aristo felsefesinden, Adam Smith, Karl Marx gibi önemli iktisatçıların düşüncelerinden alan ve kapasite yaklaşımı olarak bilinen bu yaklaşım, insan-temelli kalkınma anlayışının temelini oluşturur. Kapasitelerin genişletilmesi olarak kalkınma düşüncesi, 1990 yılından itibaren ortaya atılan ve bugün yoğun olarak ilgi duyulan insani gelişme yaklaşımının da temelini oluşturur. A. Sen'in ekonomik özgürlük ve kimlik üzerine olan çalışmaları da iktisat literatüründe önemli bir yere sahiptir. Doğal bir afet olmayıp, toplumsal bir başarısızlık olan kıtlıklara karşı mücadelenin en iyi yolunun demokrasi olduğunu da belirten Sen'e göre, "demokrasilerde kıtlık yaşanmayacaktır". Collective Choice and Social Welfare, On Economic Inequality, Poverty and Famines, Commodities and Capabilities gibi oldukça ünlü olan yayımlanmış bir çok kitabı mevcuttur ve bunların çoğu da birçok dile çevrilmiştir. Özgürlükle Kalkınma, Kimlik ve Şiddet, Etik ve Ekonomi Türkçeye de çevrilen kitaplarındandır. En son Jean Dreze ile